

2.4. Индивидуальные задания

Даны определители:

$$|A_1| = \begin{vmatrix} b & \dots & b & b & a \\ b & \dots & b & a & b \\ b & \dots & a & b & b \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ a & \dots & b & b & b \end{vmatrix}, \quad |A_2| = \begin{vmatrix} a & b & b & \dots & b \\ b & a & b & \dots & b \\ b & b & a & \dots & b \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ b & b & b & \dots & a \end{vmatrix},$$

$$|B_1| = \begin{vmatrix} i_1 & 0 & \dots & 0 & 0 & \dots & 0 & 0 \\ 0 & i_2 & \dots & 0 & 0 & \dots & 0 & 0 \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ 0 & 0 & \dots & i_k & 0 & \dots & 0 & 0 \\ 0 & 0 & \dots & 0 & 0 & \dots & 0 & i_{k+1} \\ 0 & 0 & \dots & 0 & 0 & \dots & i_{k+2} & 0 \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ 0 & 0 & \dots & 0 & i_n & \dots & 0 & 0 \end{vmatrix}, \quad |B_2| = \begin{vmatrix} 0 & 0 & \dots & 0 & 0 & \dots & 0 & i_1 \\ 0 & 0 & \dots & 0 & 0 & \dots & i_2 & 0 \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ 0 & 0 & \dots & 0 & i_k & \dots & 0 & 0 \\ i_{k+1} & 0 & \dots & 0 & 0 & \dots & 0 & 0 \\ 0 & i_{k+2} & \dots & 0 & 0 & \dots & 0 & 0 \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ 0 & 0 & \dots & i_n & 0 & \dots & 0 & 0 \end{vmatrix},$$

$$|B_3| = \begin{vmatrix} 0 & 0 & \dots & i_1 & 0 & 0 & \dots & 0 \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ 0 & i_{k-1} & \dots & 0 & 0 & 0 & \dots & 0 \\ i_k & 0 & \dots & 0 & 0 & 0 & \dots & 0 \\ 0 & 0 & \dots & 0 & 0 & 0 & \dots & i_{k+1} \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ 0 & 0 & \dots & 0 & 0 & i_{n-1} & \dots & 0 \\ 0 & 0 & \dots & 0 & i_n & 0 & \dots & 0 \end{vmatrix}, \quad |B_4| = \begin{vmatrix} 0 & 0 & \dots & i_1 & 0 & \dots & 0 & 0 \\ 0 & 0 & \dots & \dots & \dots & \dots & 0 & \dots \\ 0 & i_{k-1} & \dots & 0 & 0 & \dots & 0 & 0 \\ i_k & 0 & \dots & 0 & 0 & \dots & 0 & 0 \\ 0 & 0 & \dots & 0 & i_{k+1} & \dots & 0 & 0 \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ 0 & 0 & \dots & 0 & 0 & \dots & i_{n-1} & 0 \\ 0 & 0 & \dots & 0 & 0 & \dots & 0 & i_n \end{vmatrix},$$

$$|B_5| = \begin{vmatrix} 0 & 0 & \dots & 0 & i_1 & 0 & \dots & 0 \\ 0 & 0 & \dots & 0 & 0 & i_2 & \dots & \dots 0 \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ 0 & 0 & \dots & 0 & 0 & 0 & \dots & i_k \\ i_{k+1} & 0 & \dots & 0 & 0 & 0 & \dots & 0 \\ 0 & i_{k+2} & \dots & 0 & 0 & 0 & \dots & 0 \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & 0 \\ 0 & 0 & \dots & i_n & 0 & 0 & \dots & 0 \end{vmatrix}, \quad |B_6| = \begin{vmatrix} 0 & 0 & \dots & 0 & i_1 & 0 & \dots & 0 \\ 0 & 0 & \dots & 0 & 0 & i_2 & \dots & 0 \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ 0 & 0 & \dots & 0 & 0 & 0 & \dots & i_k \\ 0 & 0 & \dots & i_{k+1} & 0 & 0 & \dots & 0 \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ 0 & i_{n-1} & \dots & 0 & 0 & 0 & \dots & 0 \\ i_n & 0 & \dots & 0 & 0 & 0 & \dots & 0 \end{vmatrix},$$

$$|C_1| = \begin{vmatrix} j_1 & j_2 & j_3 & \dots & j_{n-1} & j_n \\ i_2 & -i_2 & 0 & \dots & 0 & 0 \\ 0 & i_3 & -i_3 & \dots & 0 & 0 \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ 0 & 0 & 0 & \dots & i_n & -i_n \end{vmatrix}, |C_2| = \begin{vmatrix} j_1 & j_2 & \dots & j_{n-1} & j_n & j_{n+1} \\ 0 & 0 & \dots & 0 & i_1 & -i_1 \\ 0 & 0 & \dots & i_2 & -i_2 & 0 \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ i_n & -i_n & \dots & 0 & 0 & 0 \end{vmatrix},$$

$$|D_1| = \begin{vmatrix} 0 & 0 & \dots & 0 & j_1 & i_1 \\ 0 & 0 & \dots & j_2 & i_2 & 0 \\ 0 & 0 & \dots & i_3 & 0 & 0 \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ j_{n-1} & i_{n-1} & \dots & 0 & 0 & 0 \\ i_n & 0 & \dots & 0 & 0 & j_n \end{vmatrix}, |D_2| = \begin{vmatrix} i_1 & j_1 & 0 & \dots & 0 & 0 \\ 0 & i_2 & j_2 & \dots & 0 & 0 \\ 0 & 0 & i_3 & \dots & 0 & 0 \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ 0 & 0 & 0 & \dots & i_{n-1} & j_{n-1} \\ j_n & 0 & 0 & \dots & 0 & i_n \end{vmatrix},$$

$$|H_1| = \begin{vmatrix} x+y & xy & \dots & 0 & 0 & 0 \\ 1 & x+y & \dots & 0 & 0 & 0 \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ 0 & 0 & \dots & x+y & xy & 0 \\ 0 & 0 & \dots & 1 & a & b \\ 0 & 0 & \dots & 0 & c & d \end{vmatrix}, |H_2| = \begin{vmatrix} a & b & 0 & \dots & 0 & 0 \\ c & d & xy & \dots & 0 & 0 \\ 0 & 1 & x+y & \dots & 0 & 0 \\ \dots & \dots & \dots & \dots & \dots & \dots \\ 0 & 0 & 0 & \dots & x+y & xy \\ 0 & 0 & 0 & \dots & 1 & x+y \end{vmatrix},$$

$$|K_1| = \begin{vmatrix} 0 & 1 & 2 & 3 \\ 1 & 0 & 2 & 3 \\ 1 & 2 & 0 & 3 \\ 1 & 2 & 3 & 0 \end{vmatrix}, |K_2| = \begin{vmatrix} 1 & 1 & 0 & -1 \\ 1 & 0 & 1 & -1 \\ 0 & 1 & 1 & -1 \\ 1 & 1 & 1 & 0 \end{vmatrix}, |K_3| = \begin{vmatrix} 1 & 0 & 2 & 1 \\ -1 & 2 & 1 & 0 \\ 1 & 1 & 0 & 2 \\ 0 & 1 & -1 & 2 \end{vmatrix}, |K_4| = \begin{vmatrix} 1 & 0 & -2 & 3 \\ 0 & 2 & 1 & 1 \\ 1 & 1 & 0 & 1 \\ 2 & 2 & 2 & 0 \end{vmatrix}.$$

1. Вычислить определитель A_i , если:

- 1) $i=1, a=1, b=2$ 2) $i=2, a=1, b=3$ 3) $i=1, a=1, b=-1$ 4) $i=2, a=3, b=1$
- 5) $i=1, a=1, b=4$ 6) $i=2, a=4, b=1$ 7) $i=1, a=2, b=3$ 8) $i=2, a=1, b=5$
- 9) $i=1, a=2, b=4$ 10) $i=2, a=3, b=2$ 11) $i=1, a=4, b=2$ 12) $i=2, a=1, b=6$
- 13) $i=1, a=3, b=5$ 14) $i=2, a=4, b=3$ 15) $i=1, a=1, b=7$ 16) $i=2, a=6, b=3$
- 17) $i=1, a=5, b=3$ 18) $i=2, a=6, b=2$ 19) $i=1, a=3, b=4$ 20) $i=2, a=0, b=3$
- 21) $i=1, a=5, b=4$ 22) $i=2, a=6, b=1$ 23) $i=1, a=2, b=7$ 24) $i=2, a=0, b=4$
- 25) $i=1, a=2, b=6$ 26) $i=2, a=5, b=2$ 27) $i=1, a=4, b=5$ 28) $i=2, a=5, b=1$
- 29) $i=1, a=3, b=6$ 30) $i=2, a=2, b=5$

2. Вычислить определитель B_j , если:

- 1) $j=1, k=2, n=30$ 2) $j=2, k=1, n=40$ 3) $j=3, k=3, n=20$
- 4) $j=4, k=4, n=30$ 5) $j=5, k=5, n=25$ 6) $j=6, k=6, n=20$

7) $j=1, k=6, n=30$	8) $j=2, k=5, n=40$	9) $j=3, k=4, n=34$
10) $j=4, k=3, n=33$	11) $j=5, k=2$	12) $j=6, k=10,$
13) $j=1, k=5,$	14) $j=2, k=2$	15) $j=3, k=3,$
16) $j=4, k=4$	17) $j=5, k=5$	18) $j=6, k=6, n=40$
19) $j=1, k=n-2$	20) $j=2, k=3, n=19$	21) $j=3, k=38, n=40$
22) $j=4, k=20, n=30$	23) $j=5, k=10, n=30$	24) $j=6, k=39, n=40$
25) $j=1, k=5, n=25$	26) $j=2, k=10, n=20$	27) $j=3, k=20, n=30$
28) $j=4, k=2, n=20$	29) $j=5, k=3, n=40$	30) $j=6, k=4, n=24$

3-4. Вычислить определитель C_i, D_i если:

1) $i=1, i_k=1, k=\overline{1, n}$	2) $i=2, j_k=3^k, k=\overline{1, n}$	3) $i=1, j_k=k, i_k=1, k=\overline{1, n}$
4) $i=2, i_k=3, j_k=k, k=\overline{1, n}$	5) $i=1, i_k=k^2, j_k=k, k=\overline{1, n}$	6) $i=2, i_k=2^k, j_k=1, k=\overline{1, n}$
7) $i=1, i_k=3^k, k=\overline{1, n}$	8) $i=2, i_k=k, k=\overline{1, n}$	9) $i=1, i_k=k^2, k=\overline{1, n}$
10) $i=2, i_k=2^k, k=\overline{1, n}$	11) $i=1, j_k=n-k, k=\overline{1, n}$	12) $i=2, j_k=1, k=\overline{1, n}$
13) $i=1, i_k=2k, k=\overline{1, n}$	14) $i=2, i_k=3+k, k=\overline{1, n}$	15) $i=1, i_k=k-1, k=\overline{1, n}$
16) $i=2, i_k=k+1, k=\overline{1, n}$	17) $i=1, i_k=3k, k=\overline{1, n}$	18) $i=2, j_k=3k, k=\overline{1, n}$
19) $i=1, j_k=j, k=\overline{1, n}$	20) $i=2, j_k=2, k=\overline{1, n}$	21) $i=1, j_k=k^2, k=\overline{1, n}$
22) $i=2, j_k=3^k, k=\overline{1, n}$	23) $i=1, j_k=1, k=\overline{1, n}$	24) $i=2, j_k=k+1, k=\overline{1, n}$
25) $i=1, i_k=j_k=k, k=\overline{1, n}$	26) $i=2, i_k=j_k=k^2, k=\overline{1, n}$	27) $i=1, i_k=j_k=k+1, k=\overline{1, n}$
28) $i=2, i_k=j_k=1, k=\overline{1, n}$	29) $i=1, i_k=j_k=k-1, k=\overline{1, n}$	30) $i=2, i_k=j_k=k^3, k=\overline{1, n}$

5. Вычислить определитель H_i , если:

1. $i=1, x=1, y=2, a=1, b=2, c=1, d=2$	18. $i=2, x=2, y=5, a=3, b=3, c=1, d=2$
2. $i=2, x=1, y=1, a=2, b=3, c=1, d=2$	19. $i=1, x=2, y=5, a=1, b=3, c=1, d=1$
3. $i=1, x=1, y=3, a=2, b=3, c=2, d=2$	20. $i=2, x=2, y=3, a=1, b=2, c=1, d=3$
4. $i=1, x=1, y=2, a=1, b=3, c=1, d=2$	21. $i=1, x=4, y=-3, a=1, b=2, c=2, d=3$
5. $i=2, x=2, y=3, a=1, b=2, c=1, d=3$	22. $i=2, x=4, y=1, a=1, b=0, c=1, d=2$
6. $i=1, x=2, y=3, a=1, b=2, c=3, d=1$	23. $i=1, x=4, y=-2, a=3, b=1, c=2, d=0$
7. $i=1, x=2, y=1, a=2, b=3, c=1, d=2$	24. $i=2, x=5, y=-1, a=1, b=0, c=2, d=1$
8. $i=2, x=3, y=2, a=1, b=2, c=2, d=1$	25. $i=1, x=5, y=-2, a=1, b=1, c=3, d=2$
9. $i=1, x=2, y=3, a=1, b=2, c=1, d=1$	26. $i=2, x=5, y=-3, a=1, b=4, c=2, d=3$
10. $i=2, x=2, y=1, a=1, b=1, c=2, d=3$	27. $i=1, x=-1, y=1, a=1, b=3, c=1, d=2$
11. $i=1, x=3, y=1, a=1, b=0, c=2, d=3$	28. $i=2, x=-1, y=3, a=0, b=1, c=3, d=2$
12. $i=2, x=3, y=4, a=2, b=1, c=0, d=3$	29. $i=1, x=-1, y=2, a=1, b=2, c=3, d=1$
13. $i=1, x=3, y=3, a=1, b=4, c=1, d=2$	30. $i=2, x=-2, y=1, a=1, b=1, c=3, d=2$
14. $i=2, x=3, y=1, a=2, b=0, c=1, d=3$	
15. $i=1, x=2, y=2, a=1, b=3, c=0, d=1$	
16. $i=2, x=2, y=4, a=2, b=0, c=1, d=3$	
17. $i=1, x=2, y=1, a=4, b=1, c=0, d=2$	

6. Вычислить определитель K_i , разлагая по j -ой строке в нечётных вариантах, по j -му столбцу в чётных вариантах, если:

- 1) $i=1, j=1$ 2) $i=1, j=1$ 3) $i=2, j=1$ 4) $i=2, j=1$ 5) $i=3, j=1$ 6) $i=3, j=1$
 7) $i=1, j=2$ 8) $i=1, j=2$ 9) $i=2, j=2$ 10) $i=2, j=2$ 11) $i=3, j=2$ 12) $i=3, j=2$
 13) $i=4, j=3$ 14) $i=4, j=3$ 15) $i=2, j=3$ 16) $i=2, j=3$ 17) $i=3, j=3$ 18) $i=3, j=3$
 19) $i=1, j=4$ 20) $i=1, j=4$ 21) $i=2, j=4$ 22) $i=2, j=4$ 23) $i=3, j=4$ 24) $i=3, j=4$
 25) $i=4, j=1$ 26) $i=4, j=1$ 27) $i=4, j=2$ 28) $i=4, j=2$ 29) $i=4, j=3$ 30) $i=4, j=3$

3. Матрицы и системы линейных уравнений

3.1. Основные понятия и теоремы

Рассмотрим матрицу A размера $m \times n$, т.е. $A = \begin{pmatrix} a_{11} & a_{12} & \dots & a_{1n} \\ a_{21} & a_{22} & \dots & a_{2n} \\ \dots & \dots & \dots & \dots \\ a_{m1} & a_{m2} & \dots & a_{mn} \end{pmatrix}$ или,

коротко, $A = \|a_{ij}\|_{m \times n}$.

Определение 3.1. Наивысший порядок отличных от нуля миноров матрицы A называется ее рангом.

Имеется правило вычисления ранга матрицы (метод окаймляющих миноров): при вычислении ранга матрицы следует переходить от миноров меньших порядков к минорам больших порядков. Если уже найден минор k -го порядка $|M|$, отличный от нуля, то вычисляют лишь миноры $(k+1)$ -порядка, окаймляющие минор $|M|$, и если все они равны нулю, то ранг матрицы A равен k .

Также ранг матрицы можно вычислить приведением к ступенчатому виду.

Определение 3.2. Ступенчатой называется матрица A , обладающая следующими свойствами:

- 1) если k -я строка нулевая, то $(k+1)$ -я строка также нулевая.
- 2) Если первые ненулевые элементы k -й и $(k+1)$ -й строк располагаются в столбцах с номерами l_k и l_{k+1} соответственно, то $l_k < l_{k+1}$.

Наглядно эти свойства означают, что ниже нулевой строки могут располагаться лишь нулевые строки, а все элементы, располагающиеся влево и вниз от первого ненулевого элемента какой-нибудь строки, являются нулями. Происхождение названия нетрудно объяснить, рассматривая, например, ступенчатую матрицу: